

Posamezna števil

Naročnina lista: Celotno leto 16 din. Izven Jugoslavije: 20 din., četrt leta 8 din. Izven Jugoslavije: Celotno leto 120 din. Inserati ali oznanila se preračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu prejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon Interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Prednšstvo in upravištvu je v Mariboru, Korolika cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Neopisne reklamacije so poštnine proste. Telefon Interurban št. 113.

57. števil

Maribor, dne 23. maja 1923.

Letnik XV.

Pozabljeni, brezpomembni.

Pri vseh dosedanjih sejah beograjske skupščine, posebej pa še pri ostri verifikacijski debati se je jasno pokazalo, da je utonil slovenski del demokratov in samostojnih v brezpomembnost in politično pozabljenost.

Značilno za demokratiški klub sam je bilo, da sta nastopila oba prvaka: Davidovič in Pribičević in se nista v svojih govorih niti z eno besedo spomnila »bratitelja« severne meje dr. Kukovca in ljubljanskega dr. Žerjava. Navajala sta malenkostne podrobnosti iz Makedonije, iz črne gore iz Hrvaške, iz jugoslovansko-rumunske meje, edino na svoje najzvestejše, ki so nas centralizmu izročili s kožo in kostmi ter izdali in pljunili na vse, kar je našega — slovenskega, na te svoje oprode se niti voditelja nista spomnila. Da niso mrtvih budili drugi, je pač samoumevno. Tudi v bodoče se menda to ne bo zgodilo, izvzeto le slučaje, ako bo treba odpravljati politični gnoj in smrad njihovega državotvornega delovanja.

Prav nič ne pomaga, ako še »Jutro« skuša ohraniti fikcijo, da naši liberalci sploh kaj pomenijo. »Nacionalizirani« milijoni pri raznih podjetjih naših mlado-liberalcev ne bodo rešili teh ljudi upravičene politične pozabljenosti.

Naša javnost naj se zaveda, da so sedaj slovenski liberalci brezpomembni faktor v naši javnosti in da jih celo preostala jugoslovanska decimirana demokratiška stranka občuti in smatra le kot nepotreben balast. Tega se mnogi bivši pristaši, ki imajo malo več političnega instinkta in manj pomislekov tudi že zavedajo, ker trumoma iščejo članske izkaznice pri odborih »radikalne« stranke.

Še v večji meri se to zgodi, ako začnejo radikalni res izvajati redukcijo uradništva in je tudi samoumevno, da jo bodo! Takrat dr. Kukovec in dr. Žerjav s svojo kliko ne bosta rabila niti prof. matem. in fizike g. Reiserja, da jima presteje in analizira pristaše.

Nič drugega tudi stranka, kakor je pri nas demokratiška, niti ne zasluži. Vsled prevelike koncilijantnosti in rodoljubne velikodušnosti Slov. ljudske stranke je prišla do trenutne veljave ob prevratu, svojo moč pa izrabila na najsramotnejši način v škodo slovenskega naroda in v zasebno korist posameznikom. Malokje se je liberalni materialistični življenjski nazor tako sramotno, nemoralno uveljavil in vsled tega diskvalificiral, kakor pri nas na Slovenskem. Kako lepa je bila fraza in krinka, kako grda duša in obraz! Zato se je zgodilo, kakor pravi Heine: »Verdorben, gestorben.«

Politični položaj.

Pogajanja o reškem vprašanju se po dogovoru med našo in italijansko vlado začnejo zopet jutri. Pogajanja se bodo vršila v Rimu in se bodo raztegnila na vsa vprašanja, ki so še sporna med Italijo in Jugoslavijo, kakor tudi na načrt bodoče trgovske pogodbe med obema državama. Zadnji razvoj notranjih političnih dogodkov v Jugoslaviji in posebno tudi pomembni govor Ljube Jovanoviča je podrl Italijanom mnogo nad. Do zadnjega so upali, da bo jugoslovanska notranja politika pod pritiskom demokratov in velesrbskih teženj krenila končno veljavno v sporazumu in posebej Hrvatim sovražni smeri. Upali so, da bodo potem Srbi pri-

stali na tako rešitev reškega vprašanja, ki jo žele Italijani in ki bi morala Hrvatje v živo zadeti. Te nade so po dogodkih v Jugoslaviji zelo omajane. Ni pa nobenega dvoma, da bodo Italijani v tem pravcu poskušali svojo srečo še naprej, kakor tudi ne more biti nobenega dvoma o tem, da bodo skušali iz obiska angleškega kralja kovati kapital proti Jugoslaviji. V koliko bodo v svojih načrtih uspeli, je odvisno od marsičesa, predvsem pa od razvoja notranjega položaja v Jugoslaviji in sposobnosti jugoslovanske delegacije.

O razpoloženju na Hrvaškem in pa o izrednih kreditih je razpravljal ministrski svet. Za podlago je služilo poročilo pokrajinskega namestnika za Hrvaško g. Cimiča. To poročilo o položaju na Hrvaškem je izraženo v izjavi: Položaj na Hrvaškem je povsem dovoljen, ker do sporazuma mora priti. Ljudstvo pričakuje sporazuma, ga zahteva in upa, da bo do sporazuma prišlo. Hrvatje imajo zaupanje do radikalne vlade in upajo, da bodo pogajanja med »zagrebškim blokom« in radikalni prinesla dober uspeh. Hrvatje pravijo: Mi hočemo, da se bo v naši državi dobro godilo i Hrvatom i Slovenem i Srbom. Zahtevamo dobro in pošteno upravo in osebe, do katerih imamo zaupanje. — Novi krediti znašajo nad 1 milijardo dinarjev. Četrtno dobi železniško ministrstvo, precejšnji del pa prosvetno ministrstvo za izplačilo raznih zaostalih pristojbin profesorjem. V kreditih ministrstva za prosveto je tudi postavka za izplačilo nadur srednješolskim profesorjem v Sloveniji. To je uspeh poslanca Sušnika, ki je v tej zadevi ponovno posredoval pri finančnem ministru.

Demokrati ponujajo avtonomijo Hrvaške. Tako je naslovljena posebna vest zagrebškega »Jutarnjega lista« od nedelje, ki pravi, da so skušali demokrati dobiti na svojo stran hrvatsko-slovenski-muslimanski blok proti radikalni vladi z raznimi obljubami, ki odgovarjajo nekdanji Davidovičevi koncepciji. Demokrati so ponujali najprej hrvatsko in potem celo slovensko avtonomijo in poročevalec meni, da so samo radi tega toliko zahtevali uničenje mandata HRSS, ker jim hrvatski in slovenski zastopniki niso hoteli iti na lim.

O Bunjevcih so demokrati poročali, da so razcepjeni in da večji del ne mara politike hrvatsko-slovensko-muslimanskega bloka. Te vesti so se kmalu izkazale kot izmišljene in sedaj se bodo morali demokrati silno truditi, da iznajdejo kak nov »razkol.«

Po svetu.

Iz Poruhrja. Revizijo Kruppovega procesa, odnosno njegov rekurz proti obsodbi na 15 letno ječo, je višje francosko sodišče kratkoma odklonilo. Mnogo svetovnih listov označuje to kot protizakonito. — Nemčija je zvišala svojo ponudbo glede plačila reparacij za 10 milijard. Francozi pa zahtevajo, naj najprej ukine Nemčija z vsako pasivnostjo napram okupaciji. Kaj takega končno nemški vladi, če bi tudi hotela, ne bo mogoče, ker že nastop okupacijskih čet sili ljudstvo k odporu. Francoska oborožena sila iz Afrike na kulturnem zapadu je že sama na sebi veliko izzivanje. Povzročuje nebroj tragičnih, pa tudi smešnih slik, kakor na primer ta-le iz Mainza: V zadnjih toplih spomladanskih dneh je vzbujal veliko senzacijo po ulicah črnc v svojem prirodnem kostumu s samim pasom okrog ledij. Ko pridejo policaji, se že od daleč reži ter maha z listkom, na katerem je stalo: »Francoska vojaška oblast Mainz. — Mož je na dopustu ter ima pravico nositi ci-

duševne matere. Otroci, gojenke instinktivno čutijo: vzgajajo nas osebe, ki nas ljubijo, kakor naše telesne matere. Odkod ta njihov velikanski vpliv na otroško dušo.

Nobeno polje človeškega udejstvovanja ne zahteva toliko samopozabnosti in zatajevanja lastnih interesov, kakor ravno vzgoja, ki je oblikovanje človeške duše. Saj je končno smoter in višek vsake vzgoje otroka napraviti nesebičnega in ga navaditi požrtvovanja. Kje pa ima mladina svetlejši vzgled zatajevanja, kakor ravno v svoji sestri. Odkle so se zaradi vzvišenega namena, da služijo Bogu in človeštvu, svetu, pozemeljski ljubezni, telesnemu materinstvu, da služijo le duševnemu materinstvu. Zato preveča celo njihovo osebnost, šolo in ozračje, v katerem se gibljejo, visoki duh požrtvovanja, samopozabljenja in ljubezni. Iz takega duha pa rastejo velika dela, svet preobrazujoče misli in načrti. Po takem delu se ustvarjajo največje stvari. Zaradi umetnosti se je Michelangelo odpovedal družinski sreči. Na vprašanje, zakaj se ne oženi, je odgovoril: »Še preveč imam žene, ki mi da toliko opraviti, namreč ta umetnost, in moji otroci so moja dela, ki jih bom zapustil.« O Kantu je znano, da je rekel, da v njegovem življenju ni praznega prostora, ki bi ga naj izpolnila žena. Veliki ideali so Kanta prisilili, da je živel le za nje.

Bolj pa, kakor umetnost in filozofija, zasluži vzgoja otrok, prihodnjega ljudstva, da se zanj žrtvuje cela osebnost. Saj sestra, ta prevzame duševno materinstvo otroka, prevzame najbolj odgovorno kulturno delo, obrazo-

vilno obleko. — Kako ta »civilna obleka« izgleda, Francoze seveda ne briga, ko uporabljajo divjake iz Afrike na kulturnem zapadu.

Spor med Francijo in Turčijo se poostrejuje. Ob zadnjih pogajanjih v Lozani je šlo v bistvu za poravnavo spora med Anglijo in Turčijo, sedanja konferenca pa se osredotočuje okoli spornih vprašanj, ki so se pojavila med Turčijo in Francijo. Očividno pod vplivom Francije se zdaj Grčija brani plačati Turčiji vojno odškodnino. V glavnem je Francija nevoljna zaradi velikih koncesij, ki jih je dobila v Mali Aziji ameriška družba Chester, ker se s tem nanese škoda francoskim družbam, katere so si bile del teh koncesij zasigurala, že pred vojsko. Turčija pa se ne mara ozirati na francosko stališče, ker računa s tem, da je Francija zaposlena v Poruhrju, ne uživa podpore Anglije in se nahaja v težavnem finančnem položaju. Turki menijo tudi, da morejo vsako francosko akcijo paralizirati s tem, da ne tijo upor v Siriji. Sedaj so začeli tudi Angleži kupčevati s Turki. Konzorcij angleških in švicarskih bank, pod vodstvom Rotschilda je kupil od Turčije anatolsko železnico in podaljšano progo do Bagdada. Francoskim in italijanskim kapitalistom so prepustili samo mesta podakcionarjev. Italijanski so to že sprejeli, francoski še pa odlašajo.

Predlog za bojkot proti Rusiji. Francoski šovinistični listi pišejo, da je Italija stavila predlog skupnega zavezniškega popolnega bojkota proti Rusiji, kakor je bil približno tedaj, ko so Francozi pognali poljsko državo v porazno vojno proti Rusiji. Italijanski predlog naj bi s tem jamčil za preprečitev vsake komunistične propagande po Evropi. To je gotovo tudi ena od onih pobožnih želj, ki se ne bodo dale izpeljati, ker bi se takoj začetkom pojavilo vprašanje: Kdo ima od tega samo profit in kdo san o škodo? Pretrganje trgovskih in drugih odnosov z Rusijo je dvorezni nož in vprašanje je, kako bi ruska propaganda delovala v Aziji, če bi evropske velesile proti svojim interesom začela z boj kotom. — S tem, baje od Italije predloženim bojkotom, se spravljajo v zvezo tudi francoski generalski obiski. Izgleda, da je hotel general Foch spraviti Poljsko s Čehoslovaško v eno smer, drugi general pa Rumunijo v Jugoslavijo. To bi bilo lahko v zvezi kake vojaške nameravane akcije, ima pa prej ta značaj, da člane male antante pridobi za Francijo, ki sedaj ne stoji najboljše s svojim »zaveznikom« Anglijo.

Koliko židov živi na svetu? Po judovski statistiki živi na celém svetu okrog 15.750.000 židov. Na posamezne dele zemlje odpade: Evropa 11 in pol milijona, Amerika 3 in pol milijona, Afrika 433.000, Azija 330.000 in Avstralija 19.000. Med posameznimi državami jih ima največ Poljska in sicer 4.100.000, Ukrajina 3.100.000, Rumunija 1.000.000, Združene ameriške države 3.300.000 in Nemčija približno 3.000.000. Najmanj jih je v prvotni njihovi domovini Palestini. Vendar pa vlada zadnje čase med židi veliko gibanje za naseljevanje v Palestini. Na Kitajskem, Japonskem, v Koreji, Peru, Siamu in še v nekaterih manjših državah ne živi skoro nič židov.

Beleške.

Odlikovanje bivšega skupščinskega predsednika dr. Edo Lukiniča, demokratiškega poslanca, so raztrobili vsi demokratiški listi, zagrebški »Hrvat« pa pravi: Ob redu Ferenc Jozefa — red Sv. Save I. stopena. — Čisto v re-

vanje najvišjega umotvora živečih človeških duš, ki so podoba Boga. Za take ideale žrtvovati kaj v svetovnem oziru se pravi pridobiti neizmerno višje vrednote.

Pa kadar se zvezda ulrne

v temine brez mej —

kaj manj se žarijo nebesa

kot so se poprej?

O. Zupančič.

Kar tukaj naše, Bogu posvečene sestre s svojo samoodpovedjo navidezno slovenskemu narodu odvzamejo, mu dajo tiso — raz nazaj, ker mu vzgajajo najboljši, kar narod ima, njegov up, njegovo prihodnost — mladino. Kako bi bilo nespametno zmerjati svet prezirajoče ravnanje Michelangela, Kanta, tako je tudi nespametno obsojati žrtve sester, ker so za narod največji in najplodonosnejši kapital. Tudi sestre ne držijo obljub ubošiva, devištva in pokorščine iz kake puritanske zagrizenosti ali preziranja sveta, temveč svojo svobodo in pozemeljske udobnosti žrtvujejo ljubezni do Boga, da tem lažje delujejo za celo človeštvo. Njihova odpoved je torej samo na videz zanikanje tega sveta, v resnici je največja afirmacija, ker sestre raztegnejo svojo ljubezen, ki jo drugi omejujejo več ali manj le na krvne sorodnike, na vse človeštvo. Tako so katoliški redovi izraz najvišjih življenjskih pospešujočih sil, ki se s priprosto besedo imenujejo krščansko ljubezen do bližnjega.

Naše šolske sestre in sploh kat. redovi zato niso nekaj negativnega, pasivnega, parazitskega v našem narodnem življenju, kakor marsikateri mislijo, temveč cvet našega naroda, vrhunce in elita naše versko-narod-

Jubilej v zavodu šolskih sester v Mariboru.

Šolske sestre bodo praznovale v petek, dne 25. t. m. na skromen način petdesetletni jubilej sedanje vrhovne predstojnice s. Ang. Križanič. Ob tej priliki čutimo kot versko in kulturno dolžnost, da se nekoliko pomudimo pri tej instituciji naših šolskih sester, ker je z razvojem tega, za naše šolstvo tako pomenljivega reda združena ravno jubilarinja s. Ang. Križanič. Kot dolgoletna učiteljica v Mariboru in Celju, večkratna predstojnica tega reda, si je stekla take zasluge za slovensko šolstvo, da bi svetna oblast tudi ne smela iti mimo tega dogodka. Na tem mestu nočemo naštevati njenih osebnih zaslug, ker dobro poznamo njeno skromno in nesebično naravo in vemo, da bi ji tako proslavljanje celo ne ugajalo. Zato pa se hočemo ob njenem jubileju spomniti zaslug reda šolskih sester za Slovence in človeštvo.

Šolske sestre so cerkvena kongregacija, ustanovljena v preiminitno svrhu, da vzgaja mladino. To nalogo znajo šolske sestre vršiti na poseben način. Iz vseh njihovih zavodov prihaja mladina, ki je v čast cerkvi in narodu. Njihovi učni in vzgojni uspehi daleč nadkriljujejo uspehe tudi dobrih svetnih šol. Ni čuda! Saj se sestra posveti duši otroka, kakor se ne more niti najboljši svetni učitelj. Celotno svojo osebnost stavi neokrnjeno v službo vzgoje otroka, da so jim v pravem pomenu

du. Za metanje Radića iz hrvatskega sabora je dobil g. Lukinics-ur red Ferenc Jozefa, sedaj v narodni svobodni državi pa dobi za svoje protihrvatsko delo red Sv. Save I. stepena.

Drugo lice srbskega socijalista. Stari srbski socijalist Dragiša Lapčević, ki je vodil socijalistično partijo Jugoslavije, dokler se je dalo in je bilo še sploh kaj za voditi, je pokazal svoje drugo, čisto srbsko nacionalistično lice. V Beogradu se mnogo komentira njegov razgovor z nekim hrvatskim politikom pred kavarno Difranka. Lapčević je dejal: «Ja, ja, mi z vami Hrvati ne bomo šli. Vi ste nacija, ki je pred 900 leti brez bitke predala državo Madžarom. Takega naroda ni pod nebom. Vi ste leta 1918 brez bitke predali državo Beogradu po svojem Narodnem Vijeću. Ker nimate Kosovega, niste za nas in nič ne veljate. Avstrijski in nemški kapital, ki suvereno vlada v vaši industriji in vaših bankah, je vas zaslužnil, vi pa hočete, da zaslužite nas. Narodna Vijeća niso mogla uničiti tega kapitala in radi tega ter radi klerikalizma in oboževanja Habsburga hočete svojo državo in proć od nas. Jaz sem bil ateist, danes pa snamem kapo ter molim Boga za zdravje Nikole Pašića. On je edini, da izvede to srbsko državo iz kaosa. Če ne bi imel svoje politične preteklosti, bi sam postal danes njegov politični agitator. — Lapčević se v «Politiki» nekaj hučuje, da so drugi njegov privatni pogovor spravili v javnost, utajiti ga pa ne poskuša. Če si Lapčević že privoščiti toliko zmedenega šovinizma in če mu je beograjski kapitalizem nekaj drugega in boljšega od onega tam preko Save, potem bi lahko tudi Pašićev politični agitator postal ter pridigoval velesrbski nacionalizem radi Kosovega, ko je srečno pozabil na načelo narodne samoodločbe in ko ga poleg kapitalistične tudi druge strani centralističnega režima prav nič ne motijo. Na novi agitacijski poti ga razpadajoče socijalistična partija gotovo ne bo motila ali pa ga celo ovirala.

Vseučilišni docent — sluga — pisatelj in stavec. Na sestanku beograjskih profesorjev se je debatiralo pred kratkim o novem uradniškem zakonu. Pri tej priliki se je ugotovilo to-le: Istočasno sta bila objavljena v «Službenih novinah» dva oglasa. Eden oglas je bil razpisan za sprejem vseučilišnega docenta in zajedno je bila navedena tudi njegova plača v znesku 1100 din. ali 4400 K. Drugi oglas pa se je nanašal na bogoslovnega slugo s plačo 1050 din. ali 4200 K, torej par sto kron manj, nego se plača vseučilišnemu docentu. Takozvana akademija nauka v Beogradu plača pisatelju za njegovo tiskano delo 240 din. ali 960 K. Stavec pa, ki je stavil ta spis, dobi 650—750 din., torej 2600 do 3000 K. Razlika med obema je samo ta, da je porabil pisatelj za to delo dva mesca, stavec pa 5 do 6 dni. «Hrvat» komentira ravnokar omenjene slučaje tako-le: Ničesar nimamo proti plači stavcu, ker je ta itak minimum, da se z njim komaj in komaj preživlja. A v očigled plači docentu in pisatelju bi se morala denarna nagrada zvišati obema za delo tako, da bi dobivala tudi ta dva vsaj svoj eksistenčni minimum.

Ali odpravijo Žerjavščino?

Iz žalostne dobe dr. Žerjavovega socijalnega ministrovanja še imamo umazano afero obskrbe pasivnih krajev potom celjske Zadrugne zveze in ljubljanskega «Ekonom». Prva je pretežno v rokah dr. Žerjavovih in dr. Kukovčevih liberalnih mladikov, druga v rokah Puceljevih «samostojnih» in njim sorodnih političnih ljudi.

Ko je bil torej dr. Žerjav minister za socialno politiko, je nakazal kot obratni kapital vsaki od imenovanih organizacij po 4 milijone kron in sicer tako, da bi morale po tri milijone vrniti, po enega pa jima je kratkomalo podaril. Dosedaj niti celjska Zadrugna zveza, niti Ekonom nista vrnila teh milijonov, temveč mirno ž njima dalje barantata, toda naši pasivni kraji, posebej Prekmurje, Haloze, obsoletski kraji in del Savinjske doline ne čutijo niti najmanjše, da bi ti dve organizaciji z izposojenimi in podarjenimi milijoni kaj za zmanjšanje bede in pomanjkanja ter za pobijanje cen stori-

la. Gospodje liberalci rabijo mirno in širokovedno te svoje v kapitalističnem smislu za svojo dobro «zaredo», pasivni kraji pa imajo poleg svojih težav še na sebi očitek, češ, da so dobili izdatno pomoč.

Kako «uspešno» pa so po svojih dveh zavodih liberalci, odnosno samostojni delali za olajšanje bede in v pomoč pasivnim krajem, kažejo dognana dejstva, da je bila koruza in drugo dražje, kakor pri naših navadnih krajevnih zadrukah, kljub temu so politične oblasti morale odvezemati blago pri označenih organizacijah. Spominjamo se v tem oziru slučaj, ko je toča in suša uničila velik del pridelkov plujskega okraja in so prebivalci res bili potrebni solidne pomoči, a so morali živeti za sebe dražje plačevati, ker je «podpora» za te ljudi dobil vodja okr. glavarstva dr. Pirkmajer preko Ekonom. Enakih slučajev je vse polno. Ljudje so trpeli, liberalci so pobasali milijone in delali dobičke, dr. Žerjav pa je trobil okrog s samostojnimi, kako izdatno je pomagal kot minister za socialno politiko našim pasivnim krajem. Vse socialno delo dr. Žerjavovo in njegovih trabantov je bilo v tem, da so liberalci mastno zaslužili, ljudje pa imeli poleg pomanjkanja še odiranje in očitek, da je država za nje skrbela!

Nazaj milijone!

Sedaj je že čas, da se «zadeva» uredi in da vrmeta Ekonom in celjska Zadrugna zveza dolžne milijone. Ravnotako je že čas, da v tem oziru uredi svoje račune prej uradna, sedaj privatna prehranjevalna centrala za Slovenijo. Pozivamo vlado, da iztirja vsaj dolžne izposojene milijone, saj onih dveh podarjenih gotovo ne bo dobila, zato so poskrbeli gg. Žerjav, Pucelj in tovariši!

Imamo vsled vinske krize v vinogradnih krajih težave in tukaj bi vlada pač lahko bolje uporabila te milijone v prid ljudstvu, kakor je to storil «socialni» minister dr. Žerjav s svojim samostojnim priveskom! Mi zahtevamo ureditev te «zadeve», ki tvori važen člen v verigi brezvestne liberalne kapitalistične korupcije. Sedanja vlada si je nadejala nalogo, da grehe demokratkega slabega hiševanja odpravi. Tukaj ima priliko, da to stori, obenem pa pomaga ljudem res v stiski.

Dnevne novice.

Evharistični shod v Zagrebu se bo pričel dne 18. avgusta v soboto ob 10. uri dopoldne s slovesno sv. mašo. Popoldne bodo govori za razne stanove in konference o verski obnovi v javnem življenju, v družinskem in v zasebnem življenju. Ob 9. uri zvečer se bo izpostavilo sv. Rešnje Telo v glavnih cerkvah. Tudi Slovenci bomo imeli posebno cerkev za svoje pobožnosti. O polnoči bo sv. maša in govor v vseh cerkvah, kjer bo izpostavljeno sv. Rešnje Telo. Glavne slovesnosti pa bodo v nedeljo, dne 19. avgusta, dopoldne pontifikalna sv. maša na Kaptolskem trgu pred stolnico, popoldne pa slovesna procesija in posvetitev presv. Srcu Jezusovemu. Da bo mogoče pravočasno oskrbeti potrebne po sebnе vlake in dobiti izkaznice za polovično vožnjo, se naj vsi, ki se žele udeležiti evharističnega shoda, oglašajo pri svojih čč. gg. župnikih, ki naj blagovolijo do konca junija sporočiti škofijskemu ordinarijatu v Ljubljani, koliko udeležencev iz njihove župnije bo šlo na evharistični shod v Zagrebu in na katerih železniških postajah bodo vstopili.

Krik Vojvodine in Orjuna. Pantelija Jovović piše v «Radikalskem glasniku», ki izhaja v Novem Bečkeru, članek o slabih razmerah v Vojvodini. Pravi, da je prehodil Črnogor in Staro Srbijo ter videl strašne zločine, radi katerih trpi narod. Potem nadaljuje: A Vojvodina? Kaj naj rečem o nesrečni Vojvodini, o Vojvodini Svetozarja Miletića in Jaše Tomića? Ona trpi še bolj kot Stara Srbija in njene bolečine so še hujše od bolečin Črne gore. Ko Stara Srbija kriči vsled turških kačakov, ko je Črna gora, ta znak naše sramote, spremenjena v pogorišče, se Vojvodina zvija pod korobačem neke podivjane druhal, katero je ustvaril in toleriral g. Svetozar Pribičević. To zlo, pod katerim trpi ta srbska pokrajina, nosi ime «Orjuna», ali bolje rečeno «Jugoslovenska nacionalistična omladina». — Potem našteva velike zločine teh Pribičevićevih pod-

kupljencev ter zahteva od vlade preiskavo, razpust bande in sodnijo. — K temu pravi zagrebški «Hrvat», da vsak najbolje ve, kje ga čevlji žuli. Tako misli tudi gospodin Jovović, da ni hujšega zla, kot tam, kjer je on bil. Če bi bil Hrvat, bi videl, kaj se dela tudi po Hrvatski, Dalmaciji in Bosni. Vse se niti opisati ne da. Koliko življenj je že padlo, koliko ljudi je bilo tepenih in drugače mučenih in kakšni izgredi so bili že v samih mestih. Krik celega naroda je, da se temu napravi konec, dokler je še čas in da zločinci pridejo pred sodišče.

Pisatelja Cesarea in stud. med. Vujovića so v pondeljek, ko sta prebila po bogzna kakem zakonu 6 tednov, privedli v Zagreb, da se tam nadalje mučita v zaporih po evidenci in razpoloženju ministrstva policije nad nasprotniki režima v današnji demokratični dobi. Razvidno in jasno je, da so tako gonjo proti političnim nasprotnikom uvedli policajdemokratske metode, potem bi bilo tudi potrebno, da se odpravijo in da ne bodo Pribičevići živeli ter nastopili v novih izdajah. Poleg in proti zakonu je izdal Pribičević posebna navodila in danes, ko je Pribičević obsojen od svojih nekdanjih zavznikov, bi bili oblastniki lahko in končno celo v lastnem interesu za enkrat pozneje že tako daleč, da bi vse to, kar je on njih naučil, ovrgli ter se držali zakona. — Politične osumljence se obsoja pri nas brez prave podlage po nepravilni meri in ko so enkrat obsojeni se z njimi postopa, kot z navadnimi zločinci, in kakor kaže pisatelj Cesarecev slučaj, se jim še povrh tega postopanja krati svoboda. In vse to se vrši po nekih navodilih neke tajne, nad ali pod zakonom stoječe roke ter je samo slučaj pripisati, če pride pred javnost. Že pri prvi etapi sporazuma ne smejo pozabiti, da naj bo zakon za vse enak in da naj se odpravijo vse prikriti persekucije.

Po starih potih še hodi uprava v Bosni glede postopanja v zadevi orjunaške umora ravnatelja Soče v Sarajevu. Ko so Sočo pokopali, so na grobu govorili razni govorniki in med njimi tudi dr. Behmen v imenu Muslimanov, bivši poslanec dr. Sunarić pa v imenu bosanskih Hrvatov-katolikov. Policija je ta dva govornika obdolžila protidržavnosti ter obsodila vsakega na 20 dni zapore. Dr. Behmen in dr. Sunarić sta na policiji izjavila ustmeno in pismeno, da smatrata to obsodbo za protizakonito in da se ne mislita s prošnjami in rekurzi braniti proti nasilju. Policija je pa vendarle znižala zapor prvemu na 15, drugemu pa na 10 dni, v zapor je pa oba citirala tako, da je prišel prvi vanj na svoj največji praznik Bajram, drugi pa na Binkošti. Policija je zapor nalašč odložila na praznike in kujonira sedaj jetnika na razne načine. Sorodniki ne dobijo niti dovoljenja za obisk. — Ko sta šla ta dva v zapor, je bil iz zapore izpuščen orjunc Buzulić, ki je po izjavah prič— morilec Jure Soče.

Razlika med tu- in inozemci glede plače. Tuzemec z 4 do 7 leti gimnazije ali realke se sprejme kot pomožni pisarniški pomočnik, katerega v zadnjem letu prisilijo, da podpiše reverz, da nikoli ne bode reflektiral niti na poduradniško mesto, a starejšim se tu in tam kateremu posreči, da postane čez čas 7 let poduradnik. Inozemec (Rus) pa je sprejet kot diurnist-uradnik z dokumenti, katere sprejmejo od oficirskega corpora od Wranglove armade. Pa tudi ti se razlikujejo od naših diurnistov, tako n. pr. diurnist-tuzemec dobiva dnevno plačo po 2,60 din., draginjske doklade 26 din., to je 28 din., diurnist-inozemec (Rus) dobiva dnevno plačo po 3 din., draginjske doklade 26 din., stanarina 6 din., to je skupno 35 din.

Državni izpit iz glasbe. Koncem šolskega leta 1922-23 vrši se na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani državni izpit iz glasbe (za klavir, gosli, petje in razne teoretične predmete, kojega absolventi dobijo državno veljavna izpričevala, ki jih usposabljaajo za glasbene učitelje na osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah. Ravnateljstvo pozivlja tem potom vse, ki žele delati ta izpit, da se prijavijo s pismeno vlogo ravnateljstvu konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani. Tej pismeni vlogi morajo priložiti krstni list, šolska izpričevala, svoj curriculum vitae in pa dokaze o glasbeni

ne kulture. To so izbrane duše našega ljudstva, ki si po njih ohrani svoje duševne energije.

Vsi tisti, ki samo mehanično in materijelno merijo srečo ljudstva, ne bodo sicer zadovoljni z našim rezultatom. A krivi nismo mi, temveč njihov kratkovidni pogled na bistvo življenja. Naša narodna kultura in sreča bo tem večja, čim več etičnih in nesebičnih sil homo oživetvorili v ljudskih dušah. Zato ni nikakor narodno delo, ako se nekateri takozvani narodni in državni «stebri» trudijo samo za to, da bi izpodkopali tla tem čebelicam, jim razbili njihovo satovje in jim vzeli to, kar so si s skrajnim postrtvovanjem, s trudom in znojem ter molitvami pridobile in jih pognali kot nekaj izmeček naroda po svetu. Taki, ki tako delajo, so degenerirani izrodki našega narodnega telesa, ki v svoji duševni plitvosti in srčni otopenosti ne vidijo preko lastnega nosa, da bi spoznali, da se zidajo temelji bodočnosti vsakega naroda v visokih sferah idealov ne pa v nižinah materijelnosti, ki se meri na kilograme in vatlje.

Ljudstvo, ki v svoji naravni priprostosti, bolj solidno misli kot naši kulturni blaziranci, pa ljubi svoje sestre, jih globoko spoštuje. Svoje spoštovanje kaže s tem, ker jim izroča najboljše, kar ima, v varstvo svojo kri in srce, svoje otroke. Na njihove šole je silen naval. Ganljivo je gledati očete in matere s svojimi malčki, kako s solzami prosijo za sprejem v njihove šole. Otrok tudi že po naravi čuti nekako posebno nagnjenje do se-

stre; njena drugačna obleka, njeni nastop prime otroka v najboljših globinah duše. Pride do spoznanja: tukaj pri sestrah sem doma, tu je zame najbolj ugodna zemlja. Zato se bodo vse nakane nasprotnikov razbile ob zdravi in še nepokvarjeni ljudski duši, ki ljudstvu kar čustveno razodeva, kje so njegovi pravi osrečevalci.

Da imajo sestre tako privlačno silo na ljudsko dušo, se ni čuditi, če premislimo, da se znajo tudi sestre prilagoditi vsem potrebam časa. Ne držijo se okorelih starih oblik, temveč gredo s časom naprej, da včasih celo za par desetletij naprej. Šolska vzgoja in metoda sester je najbolj napredna in najmodernejša. Tudi za družabnost, šport imajo smisel. Smelo lahko trdimo, da naše sestre s svojim vzornim, modernim šolstvom dokazujejo najbolj neizčrpeljive kulturne sile katoličanstva. Vse vere nas zavidajo za naše socialno in karitativno delujoče redovništvo. Poskušajo ga upeljati pravoslavni, protestanti, a se jim ne posreči, ker za tak heroična dela je treba idealnih heroičnih ljudi. — Vzgojiti take ljudi duševne aristokracije more le energijo v onostranskih večnih idealih zasidrano katoličanstvo, ne pa plitvi moderni tostranski kulturi se prilagojajoči protestantizem ali mistično, s tega sveta se odmikajoče pravoslavlje.

Zato je v interesu države same, da podpira šolstvo naših kat. redov, ker s tem podpira sama sebe. Verska vzgoja je obenem najbolj patriotična, narodna. Še-le vera odkrije človeku pravo vrednost družine, ker ga

učí ljubiti očeta in mater, domače ognjišče, kjer se je rodil, zemljo, kjer je rasel, domovino, šege in navade, materni jezik, ki mu je dal vzgojo, izobrazbo in kulturo. Zato nobena sila na svetu človeka tako ne naveže na rojstni kraj, domači jezik in domovino — državo, kakor vera, ki vsa naravna nagnjenja, ki jih ima človek do družine in domačije, požlahtni in dvigne v višje sfere. To razumejo vcepiti otrokom še posebno sestre, ki so iz naroda izšle in delajo za narod in čutijo z narodom.

Ravnoista združitev z narodovo dušo in čustovanjem je napravila naše šolske sestre plodovite, kakor malokateri drugi red. V vseh naših kulturnih centrih imajo sestre svoje zavode, ker vedo kaj z njimi pridobijo v socialnem in karitativnem oziru. Energičnemu in smotrenemu predstojništvu pa je zahvaliti, da nesejo šolske sestre slavo slovenske vernosti, nesebičnosti in iskrenosti po celem svetu. Imajo že svoje naselbine v Ameriki, Afriki in vsem svetu.

Mal narod smo Slovenci, a imamo močno srce. Posebno močno pa je srce našega slovenskega ženstva, ki se ravnatoko malo ustraši delovati v najbolj ogroženem orientalskem mestu Egiptu in industrijskih velemedstih Amerike, kakor v naši priprosti domači kmetski vasi. Zato smemo biti in smo ponosni na naše šolske sestre, ki utirajo z junaškim srcem pot božjemu kraljestvu in večnim idealom krščanske ljubezni in humanitete med nami Slovenci in celim človeštvom. — Dr. J. J.

izobrazbi. Prijave je vposlati najkasneje do 5. junija 1923. Izpit je dvodelen: pismen in ustmen in je podvržen taksi, ki se pred pismenim izpitom javi. — Ravateljstvo konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani.

Zeleni kader v Dalmaciji. Dalmatinci so se začeli na vso moč protiviti vojaški službi in dezertirali, ker jim tovariši, ki so služili pri kadru, pripovedujejo o velikih mukah, preganjanju, gladovanju in nesnagi, kateri je na milost in nemilost izročen vsak vojak. Najbolj pa so mladi Dalmatinci nezadovoljni radi tega, ker jih vojaška oblast goni v službo v one kraje, ki so jim povsem tuji in glede podnebja zdravju škodljivi. Ti dalmatinski vojaški begunci so se organizirali v posebnih zelenih kadrih, ki so vsi dobro oboroženi in neusmiljeno ropajo po Dalmaciji. Po noči udirajo v sela, ropajo pri bogatejših kmetih in po župniških in nato izginjajo s plenom v temno noč. Te zelene kadrovice preganjajo in zasledujejo žandarji, a vse zaman, ker je prišlo že večkrat med orožništvom in vojaškimi begunci do ljutih spopadov, v katerih pa je smrtno podleglo več žandarjev kot pa dezertarjev. Zelenim kadrom bo težko priti do živega, ker soglašajo z njimi in je podpirajo cele vasi. Pojav zelenih kadrov pripisujejo Dalmatinci slabemu postopanju vojaških oblasti napram navadnemu vojaštvu, slabi prehrani, nesnagi itd. Starejši Dalmatinci pravijo, da se baš sedaj po preteku 50 let dogaja prvič, da utekajo Dalmatinci od vojakov in se ti begunci organizirajo v zelenih kadrih.

Za občni zbor Društva konceptnih uradnikov pol. uprave, ki se vrši v soboto, dne 26. maja 1923, ob pol 16. uri v knjižnični dvorani pokrajinske uprave v Ljubljani, vlada med člani sicer že sedaj veliko zanimanje. Ker se bo na tem občnem zboru obravnavalo zelo važno vprašanje, je udeležba za vse člane moralna dolžnost. — Odbor.

Otvoritev planinske koče na Urški gori. Vsem prijateljem in obiskovalcem planin se naznanja, da je koča na gori Urški otvorena. Nova oskrbnica si bo prizadevala, da bo p. t. občinstvo vsestransko zadovoljila.

Na Kumu pri Zidanem mostu (1219 m) ima novi cerkovnik gostilno, v kateri se dobi vse kakor v kaki planinski koči, tako da ni treba nositi turistom težki provijant. Tudi ima tri sobe s sedem posteljami na razpolago.

Iz Ptuja.

Izgredi v Ptuj. V soboto je obhajal ptujski «Männeresangsverein» svojo 60. letnico. Za to proslavo so si Nemci že pred več tedni oskrbeli oblastno dovoljenje pod pogojem, da ne bo nobene nacionalne manifestacije, in celo pri Orjuni so vprašali, če ima kaj proti temu. Orjuna je rekla, da ne, ko je pa slišala, da pridejo na veselico tudi nemški poslanci, je videla v tem že nemško manifestacijo, in zbrala se je iz raznih mest, zlasti iz Maribora, da na svoj način nastopi. — Proslava je začela, bili so tudi orjunci v dvorani, in še le proti polnoči, ko Nemci niso pustili gruči s palicami oboroženih orjunciev v dvorano, so se začeli izgredi. — Pred društvenim lokalom so se orjunci zbrali ter zahtevali konec komerza. Žandarmerija in policija je med njimi in Nemci potegnila kordon. Orjunci so na Nemce metali kamenje in ob tej priliki je bil precej težko ranjen poslanec Schauer. Na kolodvoru so se izgredi nadaljevali. Vlak je imel slučajno zamudo in orjunci so porabili to priliko, da so Nemce inzulirali celo po kupejih. Pokazali so vso svojo podivjanost, z nesramnimi psovkami so zmerjali tudi dame, smrkolini so starim gospodom zbijali klobuke z glav, jih suvali in opljuvali, vmes pa so zapeli po kako himno ter silili ljudi s palicami in pestmi, da vstajajo in zopet se vedejo na komando. Radi orjunskega nasilja na kolodvoru se več Nemcev ni upalo odpeljati. Vso to divjaštvo sta izkusila tudi nemška poslanca Neuner in Moser iz Vojvodine. — Nemška propaganda se marsikje pojavlja in kaže celo iridentistične oblike, kolikor od tega je bilo združeno s ptujsko proslavo, se ne da reči, gotovo je pa to, da orjunska banda nima privice motiti prirediteljev, pa naj si bo proti njim še toliko in kakršnih koli predsodkov. Kje je avtoriteta oblasti, če se pretepaška in zločinska banda stavlja nad njo ter ovira to, kar je dovoljeno? — Skrajni čas je že, da oblasti orjuncje razženejo, ter tako sebi in naciji prihranijo sramoto.

Iz Maribora.

MARIBORSKI OBČINSKI SVET.

Maribor, 18. maja.

Za današnjo sejo občinskega sveta je vladalo nemalo zanimanje, ker so se širile vesti, da je prišlo do spora med županom g. Grčarjem in vodjem socialističnega kluba sodrugom Bahunom. Poslednji je že več dni pred sejo govoril okoli, da bo vrgel župana, da bo razkrinkal novo korupcijo. Ob pol 8. uri je župan otvoril sejo. Klub SLS je bil zastopan po 8 svetovalcih. Manjkal je samo obč. svetnik Lorber, ki je bil zadržan.

Usoda NSS. — Novi obč. svetniki.

Župan poroča, da sta odložila mandate obč. svetnika Šega in Rehar. Šega piše, da je pristopil k radikalni stranki, a gospod Rehar, davčni upravitelj tudi noče biti pri razpadajoči NSS. Dosedaj je že 25 obč. svetnikov NSS odložilo mandate. Dva pa sta prišla k nam, ker sta sprevidela z mnogimi drugimi, da je SLS najbolj poštena in resna stranka. Tako postaja SLS brez volitev polagoma v obč. svetu najmočnejša stranka. Na mesto g. Šege je pozvan v obč. svet pisarniški vodja g. Jakob Podlesnik, namesto gospoda Rehara pa revident g. Franjo Rameli.

Zopet Mestna hranilnica.

Klub SLS stavi nujni predlog: Obč. svet naj pozove direktorij Mestne hranilnice, da mora umakniti tožbo, ki jo je po dr. Kodermanu vložil proti nekdanjim članom direktorija zaradi podpisa vojnega posojila v znesku 14.901.931 K. Tožba nima pa nobenega izgleda, da bi Mestna hranilnica zmagala, ker je bil tozadevni sklep za vojno posojilo pravilen in ker je v enaki zadevi v Ptuj tamošnji sedanji direktorij propadel.

Predlog kluba SLS je utemeljeval načelnik g. dr. Leskovar in povdarjal, da je tožba brezupna. Ptujski Orng je na lastno roko brez pravnega sklepa direktorija podpisal vojno posojilo za ptujsko hranilnico, a je tožba pri stolu sedmorice v Zagrebu za hranilnico slabo izpadla. Glede Mariborske hranilnice pa je zadeva še bolj neugodna, ker so bili vsi tozadevni sklepi pravilni. Dr. Leskovar povdarja, da bi samo razsodnina znašala 894.116 K, a advokati bi pobrali iz itak praznih kas Mestne hranilnice ogromne svote.

Obč. svetnik Bureš (JDS) kot član demokratskega direktorija izjavlja, da je direktorij že sklenil, da z ozirom na slabe izgleda umakne tožbo. (Klic: «Kdo bo plačal dosedanje advokatske stroške?»).

Župan nato poroča, da čehoslovaških gostov ne bo v Maribor.

Mesina klavnica. — Bahun naskakuje župana.

Župan na to odgovarja na interpelacijo soc. dem. Bahuna in tovarišev radi samovoljne adaptacije v Mestni klavnici. Pravi, da je res, da je ravnatelj Kern na lastno roko za izvoznicarja Predoviča dal adaptirati lastno hladilnico in skladišče. Tvrdba je sama plačala vse tozadevne stroške, ki znašajo približno 100 lisoč kron. Plača tudi letno najemnino za prostore v znesku 20.000 K. Župan zavrača Bahunov očitke, da bi se druge tvrdke šikaniralo in samo Predoviča ščitilo. Markovič, za kojega se tako čudno zavzema g. Bahun, je zahteval od mestne občine nemogoče stvari. Hotel je, da bi se mu v klavnici dovolili postaviti kotle za spuščanje masti in celo take, v katerih bi se spuščala masti erknjenih prešičev.

Bahun je očital županu, da je veliki del županovega poročila netočen. Vstraja pri svoji trditvi, da v klavnici nekaj ne «štima». Markoviča iz Beograda se je šikaniralo in zategadelj je odšel proč in klavnica je danes zapuščena, občina pa trpi veliko škodo. Bahun pravi, da mu je premalo, ako je župan vedel za Predovičeve adaptacije v klavnici. Župan sam ni obč. svet. Trdi, da sta Kern in Grčar s tem, da sta izrinila Markoviča, oškodovala mestno občino v pol letu za 257.680 K. Silno čuden je bil dvoboj med Grčarjem in Bahunom. Župan na vse viže brani izvoznicarja Predoviča, a sodrug Bahun z medvedjo vstrajnostjo ščiti beogradskega eksporterja Markoviča. Menda je imel prav obč. svetnik SLS, ki je vzkliknil: Grčar in Bahun že vesta, zakaj se potegujeta vsak za svojega izvoznicarja.

Nered glede aktov in kontrole.

Vsi govorniki so povdarjali, da odkar sedi na magistratu kot župan gospod Grčar, ni pravega reda radi mnogih aktov. Nek akt o klavnici se še po enoletnem pogrešanju ni našel. Sam sodrug Bahun in za njim gg. dr. Leskovar in Roglič sta očitala Grčarju, da ni nobene točnosti ne glede aktov, ne glede poslovanja in posebno pa ne glede kontrole podjetij. Bahun je očital županu, da mestno knjigovodstvo nima nikjer zabeleženo, koliko se je izdalo in prejelo v zadevi Predovič. Župan odgovarja, da je Bahunova tvrdka Markovič zapustila Maribor in si izbrala vodno pot po Donavi za izvažanje živine in mesa. (Bahun dela vedno medklice, na primer: «Markovič se še hoče povrniti v Maribor». Župan ga zavrača, češ: «Bodite tiho, sedaj govorim jaz!») Pravi, da je izgubljeni akt dobil Slanovec v roke.

Župan glavni krivec.

Dr. Leskovar pravi: Čudna je zgodba, o kateri razpravljamo. Bahun je maja 1922 bil tu, ko se je govorilo o Predoviču, zakaj pa ni tedaj zastopal svoje firme — Markovič? Da je Kern na lastno roko adaptacijo izvršil, ni krivda ravn. Kerna, ampak županova, ki ni o tem prav nič obvestil obč. sveta. Župan spada na zatožno klop, bolj ko vsi drugi.

Protekcija. — Korupcija?

Bahun: Ravnatelj Kern je napravil prestopke in tudi župan. Župan smatra obč. svet kot bagatelo! Očita župano vpričo cele zbornice, da se je protežiralo izvoznicarja Predoviča. To smrdi po korupciji!

Župan spada pod kuratelo!

Obč. svetnik Roglič kaže na sedanje skrajno slabo poslovanje obč. uprave, na nered, ki ga je upeljal Grčar s svojim režimom. Akti manjkajo. Nihče ne nadzira občinskih podjetij, še uradov nel Besede gospoda Rogliča so bile ostre, župan jih je poslušal. Roglič predlaga: V svrhu nadziranja in intenzivne kontrole uradov in podjetij se naj sklene honorirati podžupana kot stalnega kontrolorja in poročevalca za obč. svet. Sklene se, da osek preštudira to zadevo.

Demokrat dr. Sernec priskoči županu na pomoč.

Obč. svetnik demokrat dr. Sernec se oglasi in pravi: da je on sicer za preiskavo, a «obžaluje, da se o taki neznatni zadevi razpravlja več kot eno uro.» Demokrati so namreč ves čas debelo gledali, kako to, da se je del soc. demokratov nocoj spravil nad sodr. župana. Seveda demokratom je taka stvar «neznatna zadeva». Korupcija, škode več stotisoč kron, nered itd. v obč. upravi, vse to jim je bagatela!

Župan se boji kontrole. — Komisija.

Župan pravi, da se Rogličev predlog glede stalne kontrole po podžupanu ne da izvesti. (Zamolkel klic v

Bahunovih vrstah: «Ali se bojite kontrole?», ker štati tega ne dovolijo. (Mrmranje pri socialistih). Predlog o preiskavi glede zadev v klavnici pa se naj izroči odseku. Bahun se temu protivi in zahteva posebno komisijo. Župan je torej propadel. V imenu SLS izjavi dr. Jerovšek, da naš klub ne reflektira na člana v tej komisiji. Naj socialisti imajo dva in naj izkuhajo to stvar. NSS pošlje v komisijo enega in JDS enega člana.

Župan oškodoval mestno občino zopet za 50.000 K!

Župan poroča, da tvrdka Bayer-Swaty zahteva sedaj za odstop transformatorja 50.000 K več kot leta 1922. To se je zgodilo radi tega, ker je obč. svet o ponudbi prekasno sklepal. Dr. Leskovar vpraša, kedaj je došla prva ponudba. Župan ugotovi, da 29. septembra 1922. Gospod Grčar se izgovarja, da se zadeva radi «preobilega posla» ni mogla razpravljati. Pozabil pa je povedati, da je ravno on «pozabil» to važno zadevo pravčasno spraviti pred obč. svet. Tako pa je občina sedaj morala plačati 50.000 K več. To niso za finančno šibko občino mačje solze. Ta škoda gre na rovaš lahkomišelnosti g. župana, ki take stvari smatra za bagatelo, a svo je in strankarske zadeve kot najnujnejše.

Prostori državne posredovalnice za delo.

Državna borza rada ima tesne prostore, ker mora po zakonu občina plačevati za ta zavod poslovne prostore, želi vodstvo posredovalnice dobiti lepši lokal na Slomškovem trgu. Župan poda tozadevno poročilo. Odkupnina znaša 15.000 din., mesečna stanarina pa 400 D. 15.000 din. bi povrnilo ministrstvo za soc. politiko, a to povračilo ni sigurno. Sploh župan ni posebno vnet za vse to. Bahun se dvigne in zopet očita svojemu sodrugu netočno poročilo. Sklene se, da se prošnji borze rada ugodi.

Če najemniki sami napeljejo elektriko.

Električno podjetje poroča, da mnogi hišni posestniki, ki bi se radi iznebili najemnikov, istim ne dovolijo napeljavo električne moči. Sklene se, da sme elektriš no pojetje takim gospodarjem odtegniti tok.

Domovinske in druge zadeve.

Obč. svetnik Muley poroča o novih sprejemih v domovinsko zavezo. Prošnji bivših uradnikov dr. Rolfa Walentina in dr. Urla se zavrneta. Sklene se, da bo konje, ki so last mestne občine, v bodoče zdravil mestni živinozdravnik. Prošnja delavcev v mestni plinarni za zvišanje plač se na predlog podžupana Druzoviča odloži do prihodnje seje. Sejmske pristojbine se bodo v bodoče pobirale take, kot jih predlaga trgovska zbornica.

Prodaja parcel. — Nova meščanska šola.

Dr. Sernec poroča: Prodajalki Wolf-Jellek zahtevata za prodane parcele (znane izza umazane afere Kohlbesen) še 15.000 K, ker svet meri več, kot se je prvotno navedlo. Se plača (a brez dodatne provizije). — Društvo za zidanje cerkve sv. Magdalene predlaga zamjenjavo oz. nakup stavbenih parcel. Sklene se soglasno da se predlogu ugodi z dodatkom, da mora družba mest ni občini odstopiti toliko sveta, da bo mogoče zgraditi v bližini cerkvenega stavbišča poslopje za nujno potrebno novo deško meščansko šolo. Za to šolo bi prispevale tudi okoliške občine.

Obč. davek na nezazidane parcele.

Nadalje poroča dr. Sernec, da pokrajinska uprava ni ugodila predlogu obč. sveta glede davka na nezazidane parcele. Pripravljena je ugoditi, ako se davek zniža na 1 in pol, 2 in 4 odstot. cenilne vrednosti. Začrtala se je tudi linija, do katerih delov mesta bo segal ta davek. Sklene se, da se bo davek pobiral, dokler se kaj drug gega ne sklene. Ugodi se predlogom pokrajinske uprave. Klub SLS ni glasoval za ta davek.

Ob ¾ na 11. uro župan sejo prekine. Nadaljevala se bo prihodnji teden.

Dva nevarna tekmeča sta v zadnjem času postala župan sodrug Grčar in načelnik kluba soc. obč. svetnikov sodrug Bahun. V zadnjih dveh obč. sejah sta se pošteno dajala radi razmer v klavnici. Pa kakor smo lahko otipali, ni bilo nobenemu od obeh konkurentov za klavnico ali dobrobit mestne občine, temveč za čisto nekaj drugega. Grčar je «varuh» hrvatskega izvoznicarja Predoviča i drugovi, a Bahun beogradskega liferanta in milijonarja Markoviča! «Slučaj» je hotel, da je glede mestne klavnice protežirani Predovič, a Bahunov klient Markovič propadel. Dosedaj je bil običaj, da so socialni demokratje na vse pretege pobijali izvoznicarje in mesarje, a sedaj se naenkrat oba rdeča «radelfirerja» z neko sveto navdušenostjo potegujeta za dva največja izvoznicarja in milijonarja. Res izvanredna sprememba! Kaj neki ta ljubezen Grčarjev in Bahunov napram izvoznicariskim tvrdkam pomeni? Morda bomo v kratkem dognali kaj več.

Predlog za začasno suspendiranje župana Grčarja je imel pripravljen vodja soc. demokratskih svetnikov Bahun v zadnji obč. seji. Tudi dovolj podpisov je že bilo na tem nujnem predlogu. Da se prepreči ta afeta, so mirnejši socialisti vendar pregovorili Bahuna, da ni vložil svoje interpelacije. Slišimo, da Bahun in tovariši očitajo v tej interpelaciji županu Grčarju glede zadev v klavnici — korupcijo. Besedilo interpelacije je šlo za tem, da se župana tako dolgo suspendira, dokler se klavniška zadeva točno ne pojasni. Marsikaj se govori. Dolžnost županova, pa tudi Bahunova je, da prideta s celo zadevo na dan. Prebivalstvo mesta Maribor zahteva jasnosti. To pravico imamo! Ne slepomišite! Ne skrivajte. Županova dolžnost je, da se opere pred mariborsko javnostjo. Ne verjamemo, da bi Bahun imel prav. Saj ga poznamo.

Nobel goljuf in nobel zapor. V vojaškem zaporu

Dravski vojašnici imajo zaprtega pretkanega sleparja in zares srčkano je, kako se z njim postopa. Možakar je nekak črnogorski komita in je leta in leta goljufal Avstrijo in končno še SHS vojsko. Ko so ga Avstriji vjeli, se je izdal za črnogorskega poročnika, Avstriji so mu naselili in v našo vojsko je prišel z nekim »Richtigkeitszeugnisom« kot »montenegrinischer Leutnant.« Pri nas so ga na podlagi tega takoj sprejeli kot aktivnega podporučnika, dočim so morali vsi, še tako verodostojni prečanski oficirji pisati cele pole ter predložiti cel kup dokumentov. Delal je »službo«, klet vojakom solnce in mater, povišali so ga celo v poručnika in šele tu pri 45. puku je prišla njegova sleparija na dan. Ko so ga zaprli, je začel zožiti, da se premalo giblje in da ima premalo zraka. Njegovo moledovanje in robantenje je hodilo tako dolgo po »nadležnosti«, da je komandant vojnega okruha odredil, da se sme sprehajati po dve uri na dan in da morajo njegovemu spredu po dvorišču prisostvovati garnizijski in dežurni oficir in pa apsandžija (profos). Garnizijsko službo imajo po navadi majorji in tudi podpolkovniki in tako je posebno mično in laskavo za sleparja, da se mora taka gospoda brigati za njegovo zdravje ter gledati in poslušati, kako šeta in preklinja. — Če bi od ugodnosti, ki jih uživa navaden slepar v zaporu, vsaj nekaj naklonili političnim ujetnikom, bi mi čisto drugače izgledali v kulturnem in humanem oziru.

Ponarejeni 100 lirski bankovci. Upokojeni bivši feldmaršal-leutnant Verkljan je prinesel firmi Rosenberg na prodaj tri po 100 lirske bankovce z navedbo, da jih je dobil od tasta in da bi jih rad vnovčil v naš denar. Firma Rosenberg mu jih je po kurzu plačala ter jih nese pozneje neki banki, ki pa konstatira, da so bankovci ponarejeni. Rosenberg da Verkljanu pri banki zavržene bankovce seveda nazaj in mu seveda tudi pove zakaj. Verkljan firmi Rosenberg povrne sprejeto svoto, poskusi pa srečo z, pri Jugoslovanski banki za ponarejene spoznanimi lirami pri agentu Brunn neke avstrijske banke. Ta je bil seveda tudi toliko pameten, da se je na pravem mestu informiral, če so bankovci pravi, — in tako stoji sedaj bivši feldmaršal-leutnant pred sodnijsko razpravo. — In ob tem se zopet kaže vsa servilnost napram takozvanim boljšim ljudem. General Verkljan bi imel rad celo tajno razpravo in listi, ki drugače ne pozabijo omeniti nobenega prestopka, ki ga napravi kak mali človek, ter ga celo še zabelijo, če ima slučajno nemško ime ter se napije na prazen želodec, z nemško ali pa klerikalno vzgojo, molčijo, dočim je celo graška »Tagespost«, ki na najbolj kronističen način pobira in prinaša dnevne dogodke, zabeležila, kako je bivši feldmaršal-leutnant nepostavno tržil s ponarejenimi lirami.

Birmanih je bilo Binkoštno nedeljo po škofu dr.

Karlinu v tukajšnji stolnici 1429. Do sedaj najvišje število. — Binkoštni ponedeljek se je presvitli vladika ob pol 7. uri zjutraj odpeljal na birmovanje v Spodnjo Polskavo v dekaniji Slov. Bistrica.

Majniška pobožnost v stolnici, ki jo nadaljujeta č. gg. misijonarja Alojzij Pohar in Ljudovik Šavelj, je prav lepo obiskana, tudi od razumnosti. Temu so pred vsem namenjeni večerni govori ob 19. uri.

IX. fantovski večer mariborskega orlovskega odseka je v sredo dne 23. maja ob 8. uri zvečer v društveni dvorani, Lekarniška ulica 6. Predavalo se bo o kat. shodu v Ljubljani s posebnim ozirom na orlovsko organizacijo. Ker je snov predavanja zanimiva in važna za Orle, se naj fantovskega večera udeležijo vsi člani in starešine. Vabljeni so tudi člani drugih katoliških organizacij. Udeležba bodi točna, ker netočno prihajanje moti predavatelja. Po fantovskem večeru je odborova seja odseka. Odborniki, udeležite se je polnoštevilno! — Tajnik.

Protialkoholni dan je tudi letos, kakor prejšnja leta 24. maja. Ta dan priredi mariborska »Sveta vojska« v mali kazinski dvorani javno predavanje. Predaval bo s skioptičnimi slikami g. dr. Justin o zelo aktualnem higieničnem vprašanju. Začetek ob pol 8. uri zvečer. S predavanjem je združen občni zbor »Svete vojske.« Vstop je prost.

55 Predavanje o umetnosti. Opozarjamo ponovno na predavanje dr. Steleta v petek, dne 25. maja, ob 8. uri zvečer v veliki kazinski dvorani s skioptičnimi slikami. Vstopnina za sedeže 1. do 3. vrste 5 din., za ostale sedeže 3 din., za stoječe 1 din. Čist dohodek je namenjen Umetniškemu društvu v Ljubljani in Zgodovinskemu društvu v Mariboru.

Kolesarski klub »Planinka 1900« v Mariboru priredi v nedeljo, dne 27. t. m., tekmo na Tržaški cesti na daljavo 50 km. Cilj in start je pri gostilni pri mestnem vodovodu Roth-Vollmeier. Tekmujejo lahko tudi nečlani. Isti dan bo tekma za dame na daljavo 10 km. V gostilni Roth igra pri startu godba »Drava« in tudi železni »kralj« List je obljubil sodelovati s svojimi zanimivimi produkcijami. Vstopnine ne bo. Za zabavo bo na startu tekma v pročasnem voženju s kolesom, ki bo vsakemu pristopna. Časna darila bodo od srede, dne 23. t. m. naprej razstavljena v trgovini Preis v Gosposki ulici. Začetek tekme je ob 14. uri.

Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico vabi svoje člane k rednemu občnemu zboru, ki se vrši v nedeljo, dne 27. t. m., ob 10. uri predpoldne v Götzov. dvorani, Aleksandrova cesta.

K Sv. Duhu na Ostrem vrhu izletijo amaterfotografi SPD v nedeljo, dne 27. t. m. Odpeljemo se od glavnega kolodvora do Št. Lovrenca, vrnemo pa čez Sv. Križ peš v Maribor. Planinci ste vabljeni!

Lastnik fotografičnega ateljeja »Markart« se je oglasil v našem uredništvu in izjavil, da ni Nemec, ampak Hrvat Vladislav Bijesik in njegova žena je Čehinja. Toliko v pojasnilo, da ne bo nikdo imel podjetja »Markart« za nemškega.

KNJIZEVNOST.

Slovenska Matica. Knjige Slovenske Matice za 1. 1922 bodo skoro dotiskane. Poverjenike, ki se niso pobrali in poslali članarine za navedeno leto, nujno prosimo, da to nemudoma store. V krajih, v družbah, društvih in podjetjih, kjer ni poverjenika, pa bi se moglo pridobiti kaj članov, naj se kdo prostovoljno oglasi v pisarni Slovenske Matice v Ljubljani, ki mu bo poslala nabiralno polo ter vsa potrebna pojasnila. Zemljevid slovenskega ozemlja, prvo, edino in največje slovensko delo te vrste, je še vedno na razpolago in obenem z njim kazalo imen vseh krajev, ki se na njem nahajajo. Zemljevid stane 30 din., kazalo pa 15 din. Dalje je še v zalogi krasna knjiga za mladino: »Iz Ljubljane čez poljane« z ljubkimi pesmicami Vide Jerajeve in bogatimi ilustracijami Gojmira dr. Kosa. Cena 15 din. V zalogi so še poleg knjig predvojnih let ta-le nova izdanja: Dr. Dragotin Lončarja »Politično življenje Slovencev«, dr. Ivana Laha »Češka antologija«, Pavla Golie dvojce zbirke pesmi: »Večerna pesmarica« in »Pesmi o zlatolaskah.« Vsak, ki se zanima za edicije Slovenske Matice, naj zahteva cenik vseh matičnih knjig. Matična pisarna na Kongresnem trgu št. 7-I je odprta vsak delavnik od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Praktični Angleži in Amerikanci so se že davno prepričali, da nošnja gumijevih podpetnikov nismo vsled nizke cene in dolgotrajnosti ekonomična, temveč hasne vsled tega zdravju, ker se telo pri hoji veliko manj pretrese. Pustite si na vaše čevlje pritrčiti prave Palma čevčukaste pete ter se boste sami o prednostih prepričali.

Slej ali prej bo prišla vsaka gospodinja do prepričanja, da ji najbolj kaže kupovati »Pekatele«, ker so ne le najboljše, ampak se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje od drugih.

Hočeš, nočeš, moraš uvideti, da so »Pekatele« cenejše od drugih testenin, ker se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje.

Najboljši PORTLAND-CEMENT
vedno svež in v vsaki množini se dobi pri
F. C. SCHWAB
PTUJ, SLOVENSKI TRG

Galica
žveplo
katran
(Teer)
karbolinej
gumi za
cepljenje
se dobi po najnižji ceni pri
F. C. SCHWAB
PTUJ
Slovenski trg

Enonadstropna hiša
z 2 trgovsk. lakoloma in vrtom
v bližini kolodvora se za ceno
Din. 450.000 takoj proda.
Poizve se Koroščeva ulica 5/II,
pri Takač. 2-2 281

Motor na bencin
in petrolej nad 5 HP in gepelj,
se zaradi električne naprave proda
Več se poizve pri g. Ivanu Petek,
na Hardeku pri Ormožu. 3-3 278

Za birmance!
Velika izbira gotovih oblek po
nizki ceni priporoča I. VEŽJAK,
konfekcija, Maribor, Vetrinjska
ulica 17. 4-252

Poznati Maršnarovi
limonadni praški
„BRAUSE“
se zopet dobijo pri tvrdki
Josip Vitek, Ljubljana
Krekov trg 8.

Zastopstvo in zaloga tovarov
»ORION«, Maršner. 2-12 275

Gołove obleke
za gospode in dečke v veliki iz-
biri po primernih cenah pri-
poroča Franc Cverlin, krojaški
mojster, Maribor, Aleksandrova
cesta 28. 268

KUPUJE
se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno ma-
nufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki
KAROL WORSCHKE, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje!

SPECTRUM

Tvornica zrcalnih, kovnih i celuloidnih predmeta d. d.
Telefon 21-47 **ZAGREB** Brzojavi:
Kuhačeva ulica 13 SPECTRUM

OGLEDALA vsih vrsti i veličina.

Brusiona stakla za pokućstvo i kupaone i. t. d.

Moderna umjet. ustakljenja mjedenim prečkama. — Ukrasi i uredjaji izloga, pultova i. t. d. — Staklene pločice za tastere i šaltere. — Zaštitna stakla za automobile. — Stakleni štitnici za vrata.

Celuloidni predmeti za toaletu

Metalne kutije za duhan, cigarete i. t. d. 1-2 284

Napaljači za bencin — Razni reklamni predmeti. — Džepne tintar-
nice i. t. d. Cjenici in proračuni na zahtjev badava, uzorci poduzećem.

Združeni čevljarski mojstri v Mariboru in okolici

P. Z. Z. O. Z.

naznanja p. n. občinstvu, da se je zaloga obuval v poslopju »Velike kavarne«, vhod v »Klub bar«, ravno na novo opremila z vse vrstnim najmodernejšim blagom za moške, ženske in otroke.

Laneni čevlji za gospe 80 Dinarjev.

Sprejmejo se naročila po meri in tukaj nabavljena obuvala v popravo in se izdelujejo v lastni novoopremljeni delavnici najskrbnejše.

Solidna postrežba! Specialite, lovška, turistijska in ortopejiška obuvala. Najnižje cene!